

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (44)

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Дисемінація передового педагогічного досвіду
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Проби пера
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 21 грудня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкара С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(44) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 162с.

ЗМІСТ

КАШОЇД АНАСТАСІЯ, Особливості застосування редакційних засад при висвітленні військових конфліктів	5
БУГА ОКСАНА, Як уберегтися від лабетів фабрик наукових публікацій.....	7

ЛАБОРАТОРІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА КРЕАТИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ КОСТЯНТИН, МИСЛИЦЬКА НАТАЛІЯ, Використання можливостей сучасного освітнього інформаційного простору для підвищення мотивації до навчання фізики здобувачів освіти педагогічних коледжів	12
БУРАЧЕВСЬКА ЛЮБОВ, Креативність як основний компонент творчої особистості викладача мистецьких дисциплін	17
МЕЛЬНИК АЛІНА, Хорове мистецтво як ефективний засіб формування духовно-естетичної культури молоді.....	22
СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, Актуальні питання сучасної педагогічної освіти: професійна діяльність в інклюзивному середовищі закладів освіти (з досвіду роботи)	25
ФЕДЧИШИНА ТЕТЯНА, Траєкторія вдосконалення професійних компетентностей здобувачів фахової передвищої освіти в умовах сьогодення.....	31

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ВОЛИНЕЦЬ ТЕТЯНА, Сучасні аспекти валеологічного виховання молоді.....	36
ЖУПАНОВА ОЛЕНА, МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ, Використання автентичних відеоресурсів ted talks для удосконалення іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів.....	38
ІСКРА СВІТЛАНА, Організація дистанційного навчання на заняттях з постановки голосу: особливості, проблеми, шляхи вдосконалення.....	44
КАЗЬМИРИШЕНА-ФАЙДЕНКО ОЛЕСЯ, Тренінгові технології як умова формування комунікативних компетентностей майбутніх педагогів	49
МАШТАЛЯР ЙОСИП, Дистанційне навчання як один із засобів вокально-педагогічної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	52
ХАРЖЕВСЬКА Т. М., Використання творчості Мирослава Скорика у національно-патріотичному вихованні школярів	57
НІКУЛІНА А. О., Web-технології як інструмент ефективного засобу навчання на уроках мистецтва в закладах загальної середньої освіти	60
ОБОДЯНСЬКА ІЛІНА, Поєднання навчального та виховного компонентів на уроках англійської мови	64
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, Формування професійних компетентностей майбутніх вчителів початкової школи на засадах діяльнісного підходу	66
МАЙДАНЮК НАДІЯ, Національно-патріотичне виховання здобувачів середньої освіти як основа формування полікультурної компетентності	71
ДОВГАЛЮК СВІТЛАНА, Особливості формування національної ідентичності здобувачів освіти в умовах сьогодення	75
ЛЕЛЯК ЛЮДМИЛА, ТЕТЕРИН КОСТЯНТИН, Пріоритетні напрямки підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання.....	79

ДИСЕМІНАЦІЯ ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

ГАВРИЛЮК ОКСАНА, ТВЕРДОХЛІБ НАТАЛІЯ, Хоровий спів як засіб музично-естетичного-виховання молоді: досвід художньо-творчої діяльності народної хорової капели «Mіx Voices»	83
МЕЛЬНИК ГАЛИНА, Формування диригентської техніки студентів в процесі фахової підготовки.....	87
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, РУДА ТЕТЯНА, Майстерність укладання робочих зошитів з української мови та літератури (вивчення досвіду викладачів кафедри української філології КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» Лесі Ненчинської та Юлії Романухи).....	96
ТОКАР ЛЮБОВ, СОРОЧАН МАРИНА, Підготовка майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти.....	101
МАЗУРКЕВИЧ ВІРА, Якісна підготовка до НМТ/ЗНО – запорука успішного вступу до закладу вищої освіти (вивчення досвіду викладача суспільних дисциплін Стасенко Анни КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»).....	106

ВІДОМІ ІМЕНЯ

ВАЦАК КРИСТІНА, Образ видатного філософа й письменника Григорія Сковороди в українській прозі.....	108
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, Бернард Шоу: «Кандида» і «Пігмаліон». Проблематика і художній зміст.....	113
КОНІЧЕК ТЕТЯНА, НЕНЧИНСЬКА ЛЕСЯ, РОМАНУХА ЮЛІЯ, «Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа» : до 210 річниці від дня народження Т. Г. Шевченка. Усний журнал на допомогу вчителю-словеснику.....	118
ЯКОВЕНКО ТЕТЯНА, МАЙДАНЮК НАДІЯ, Співвідношення історичної та художньої правди в повісті Юрія Мушкетика «Семен Палій».....	123
ЧЕРЕВКО ВІКТОР, А.Ф.Завальнюк. Музей подільського Баха	128

ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПІА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

ТУРЛЮК СВІТЛАНА, РОМАНУХА ЮЛІЯ, Сценарій ВСЕУКРАЇНСЬКОГО УРОКУ 2023-2024 н. Р. #максимально_ коледж ний	130
МИХАЛЬОВА ЛАРИСА, До питання про підготовку до зовнішнього незалежного оцінювання з біології.....	135
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА, У світі джазу	136
РУБАН ВАЛЕРІЙ, Захисти себе сам!	142
КЛИМЕНКО ОЛЬГА, Організація проектної діяльності у закладі дошкільної освіти.....	149
ФЕДОРЕНКО ОЛЬГА, Методично-дидактичні принципи у викладанні німецької мови.....	152

ПРОБИ ПЕРЯ

ОБЕРТИНСЬКА ДАР'Я, Поезія.....	156
ХАБУДА КАРІНА, Марійкина весна	157
ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	162

3. Марковська М. «Або щось добре, або велике ледащо». 42 факти про Тараса Шевченка, що не розповідають у школі. URL: <https://nus.org.ua/articles/abo-shhos-dobre-abo-velyke-ledashho-42-fakty-pro-tarasa-shevchenka-shho-ne-rozpovidayut-u-shkoli/> (дата звернення: 29.10.2023).

4. Марценюк В. «Всього Кобзаря знаю напам'ять» : Валентина Сушицька. URL : <http://www.gazeta.ua/articles/>. (дата звернення: 21.02.23.)

5. Подолинний А. М. Тарас Шевченко і Вінниччина : іменний словник. Вінниця : Едельвейс і К, 2012. 104 с.

6. Радіо перше. 10 цікавих фактів про Шевченка, які ви могли не знати. URL: <https://radiopershe.com/news/10-tsikavykh-faktiv-pro-shevchenka-iaki-vy-mohly-ne-znaty> (дата звернення: 25.10.2023).

7. Твоє місто. Невідоме про відомого : 7 фактів про Тараса Шевченка. URL: https://tvoemisto.tv/news/nevidome_pro_vidomogo_tsikavi_fakty_pro_tarasa_shevchenka_84386.html (дата звернення: 25.10.2023).

8. Тут цікаво. Цього не розповідають в школі: 8 цікавих фактів про Тараса Шевченка, які мало хто знає. URL: <https://tut-cikavo.com/pro-ukrainu/vydatni-liudy/708-malovidomi-fakti-pro-tarasa-shevchenka> (дата звернення: 27.10.2023).

9. Чанін С. В. Великий рід великої людини : науково-популярний нарис. Київ : Елібре, 2008. 160 с.

10. Шевченко на Поділлі : літературно - мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій» на Вінниччині / упоряд. : В. Рабенчук, В. Лисенко. Вінниця : Спецвипуск газети «Південний Буг» , 1992. 72 с.

Стаття надійшла до редакції
17 жовтня 2023

СПІВВІДНОШЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ ТА ХУДОЖНЬОЇ ПРАВДИ В ПОВІСТІ ЮРІЯ МУШКЕТИКА «СЕМЕН ПАЛІЙ»

УДК 821.161.2.09 Мушкетик

ЯКОВЕНКО ТЕТЯНА

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології

МАЙДАНЮК НАДІЯ

студентка філологічного факультету

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

У статті досліджено проблему співвідношення історичної та художньої правди на матеріалі першого історичного твору Юрія Мушкетика «Семен Палій». У зв'язку із дослідженням умов, за яких була написана повість, та іншими творами, де епізодично зображуються герої, змальовані у повісті «Семен Палій», обґрунтовано авторську позицію щодо історичних подій та постатей періоду кінця XVII – початку XVIII століття.

Ключові слова: історична повість, історична правда, історична достовірність, художня правда, факт, Юрій Мушкетик.

Стан дослідження проблеми. Проблема структурування історичної правди та її художньої версії знайшла своє вирішення у працях науковців різних часів, які стверджують, що в історичній прозі ці два начала мають бути органічно поєднані (Л. Александрова, Б. Мельничук, М. Сиротюк тощо). Так, сучасна дослідниця Л. Тарнашиська, зазначає, що «...історична проза розгортає себе як дискурс Я-виявів, рольових «програвань» письменником історичного матеріалу, де фактаж, документалістика

виступають лише канвою, на якій психологічно нюансуються характери...» [12, с. 139–140]. Класичною в літературознавчій науці стала думка одного з найперших дослідників української історичної прози М. Сиротюка з приводу зазначеної проблеми: «...якщо фактична історія складає зміст історичного матеріалу, його «матеріальне тіло», то поетична фантазія дає йому живу душу й красу, без яких про мистецтво й годі говорити» [11, с. 40]. Тобто правда історична та художня правда, певною мірою зумовлюючи та доповнюючи одна одну, становлять нерозривну єдність, адже тільки комплексне поєднання цих двох складових елементів історичного твору може дати цінний художній матеріал.

Однак, попри очевидну увагу літературознавців до заявленої проблеми, за словами М. Богданової тільки «звільнення національної свідомості від стереотипів і догм попередньої політичної доби відкриває нові дослідницькі можливості щодо осмислення минулого засобами художнього слова, узагальнення існуючих спостережень над історичною прозою, введення індивідуальних художніх досягнень письменників у контекст літературознавчих уявлень про українську літературу ХХ століття» [2, с. 1].

Тому проблема художнього моделювання історичних осіб і постатей в аспекті художньої взаємодії історичної та художньої правди в прозі українських авторів ХХ століття становить безсумнівний інтерес і значення для сучасного літературознавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із головних питань щодо проблеми визначення жанрової специфіки історичної прози є питання історичної основи твору. Достовірні факти вважалися найістотнішою ознакою творів історичного характеру. На цьому наголошували такі літературознавці, як О. Апанович, О. Бойко, М. Богданова, Л. Ромас, які основною рисою творів на історичну тему називали наявність у них лише реальних історичних осіб. Хоча літературна практика свідчить про те, що основу історичного твору складає органічна взаємодія документального

матеріалу та авторської фантазії, тобто історичної та художньої правди.

Мета статті полягає в дослідженні особливостей художньої взаємодії історичної та художньої правди на матеріалі повісті Юрія Мушкетика «Семен Палій».

Виклад основного матеріалу дослідження. Історична проза Юрія Мушкетика відзначається високою достовірністю зображених автором подій, історичних епох, осіб, які створюються за законами художньої літератури, що свідчить про глибоку обізнаність письменника з документальними матеріалами різних історичних періодів, про високий рівень художнього та одночасно об'єктивного освоєння історичної дійсності.

Досліджуючи проблему співмірності художнього домислу та вимислу з історичною правдою в першій історичній повісті Юрія Мушкетика, слід зважати на рік та умови, за яких автор працював над нею. Свою літературну діяльність письменник розпочав ще у студентські роки. Перший його твір «Семен Палій» вийшов у 1954 році. Саме того року постановою ЦК компартії СРСР про 300-річчя «Переяславської ради», яка буцімто стала волевиявленням усього українського народу «про возз'єднання України з Росією», те «возз'єднання» підносилося, немов подія, особливо актуальна сучасності, оскільки саме тоді вперше офіційно рекламована «Переяславська рада», трактувалася як початок щасливого шляху, пригрітого «старшим» (московським) братом «молодшого брата» – України. Ця обставина викликає запитання-міркування: чи всю правду і чи переконливо виразив Юрій Мушкетик про особу легендарного Палія? І це дуже суттєво, оскільки постать Семена Палія насправді була не тільки історично значущою, та не менш суперечливою в оцінках дослідників.

Історія зафіксувала риси характеру Палія як визначної яскравої особистості, і також його діяння як історичної особи, котрі не слугували інтересам свого народу. То ж не випадково одні дослідники вітчизняної історії застерігали науковців від ідеалізації особи Семена Палія, а

інші – беззастережно звеличували його і протиставляли трагічним, але істинним героям-патріотам [1, с.146]. У таких «ідеологічно витриманих» дослідженнях Семен Палій поставав реальним, далекоглядним політиком, мало не сподвижником Петра I у «великому ділі» Росії і, тим самим, – поразці українських національно-визвольних державницьких сил, як виявилось, на довгі століття. Отже, площини інтересу та виміру твору й особи Палія багатогранні, а заодно і претензії до автора повісті, особливо – у плані так званої «актуальності»: окремі критики – співці «щасливої сучасності» доскіпувалися: воно то хоч і 300-річчя «возз'єднання», а все-таки, чому молодий письменник вдався до минулого? Відповідь тут не складна. Минуле тоді розглядалось як втеча від дійсності. Отже, про минуле, та ще українське, мали право писати лише обрані. Так мислили не лише функціонери комуністичного режиму. Подібну позицію відстоював і особливо авторитетний тоді Іван Ле, якому суперечив Павло Загребельний та Олесь Гончар [10, с. 159].

Історична тема була дозволена в літературі вибраним, «ідеологічно перевіраним» письменникам. Таким чином, повість «Семен Палій» і сам письменник, і повість «Семен Палій» з'явилися в українській літературі за складних політичних умов.

Питанням Переяслава 1654 року і його наслідків займалися не лише літератори, а й найвищі партійно-урядові інстанції, і не лише в Україні. Саме в той час патріарх науки, а тоді молодий талановитий історик Михайло Брайчевський написав знамениту статтю «Возз'єднання чи приєднання», у якій мужньо доводив: «Переяславська рада не була всенародною; на ній гетьман Богдан Хмельницький ставив питання не про возз'єднання, та ще й на віки, а про протекторат чи то турецького султана, чи то хана кримського, чи то короля польського, чи то московського царя на час, допоки Україна зміцнить свій державний суверенітет. Протекторат був звичним явищем для країн Європи. Частина учасників Переяславських

переговорів віддала перевагу близькому вірою московському цареві. Але й тоді на ту угоду пристали не всі: і частина полковників (у тому числі й Іван Богун), і старшини, і найзначніші церковні ієрархи. Та, власне, не було прийнято й самої угоди про союз – протекторат, оскільки розроблений урядом Хмельницького текст довго «вивчався» в Москві, а далі був «загублений». Решта гетьманів укладали інші угоди».

Отже, жодної всенародної угоди про возз'єднання двох народів не було, а була лише мова про певний протекторат, трактований царизмом не на користь України. Пізніше, скориставшись ситуацією, Москва приєднала до себе Україну – і це стало початком шляху до Руїни. А самого Михайла Брайчевського фізично не знищили, бо стаття набула широкого розголосу в зарубіжних країнах, але позбавили всіх прав людини і науковця. Одні письменники у цій ситуації почали закликати бути «навіки разом», інші вирішили скористатися нагодою, щоб повернути роздуми сучасників до діянь та пам'яті реальної історії. Як і писав великий Тарас: «Прочитайте тую славу від титула до коми та й спитайте тоді себе: що ми? Чиї, яких батьків діти? Ким, за що закуті?»

Пізнанням любові та ненависті, добра і зла, творення омріяної України стала наша історія для Юрія Мушкетика – автора «Семена Палія», а згодом «Прийдімо, вклонімося».

Юрій Мушкетик у повісті «Семен Палій», творчо трансформуючи історичну правду в художню, підсилює фактичну достовірність твору, використовуючи точні дати дійсних подій минулого, які, як відомо, є важливим компонентом загального ритму історичної прози. Уже на початку повісті автор зазначає точну дату виборів гетьмана Івана Мазепи: «Так в 1687 році закінчилися вибори нового гетьмана» [6, с. 230], а наступною датою є дата поїздки Мазепи до Москви: «Був липень 1689. Мазепа влаштувався їхати в Москву» [6, с. 271].

Взагалі, для першого історичного твору Юрія Мушкетика характерне послідовне датування, що, крім фактологічної

достовірності, свідчить ще й про хронологічність описуваних автором подій (порушення ретроспективного та антиципаційного характеру хронологічної послідовності подій для повісті нехарактерне). Звичайно, історичні дати автор використовує в міру, щоб твір не перетворився на сухий хронологічний запис історичних подій, але їх введення у сюжетну канву твору значно підсилює фактографічну основу повісті. Крім того, історична достовірність твору увиразнюється введенням документально зафіксованих фактів – відомих битв, політичних договорів, грамот. В історичній повісті зображуються події періоду кінця XVII – початку XVIII ст., що визначають «вічний мир» між Польщею та Росією, який поставив «...останню крапку в процесі поділу українських земель у XVII ст.» [3, с. 179], Коломацькі статті («...на другий день по тому Українцев запитав Мазепу, чи не хоче він внести зміни в Коломацькі статті» [6, с. 279], які «...регламентували українсько-російські відносини» [3, с. 180]), Полтавська битва тощо.

Про достовірність описуваних подій свідчить наявність у творі Юрія Мушкетика як головних, так і другорядних героїв реально існуючих особистостей. Повнота відтворення історичної епохи розкривається через імена полковника Семена Палія, гетьмана Івана Мазепи, російського царя Петра I, польського короля Яна Собеського, шведського короля Карла XII, генерального писаря Кочубея, полковників Самуся, Абазіна тощо. Автор достовірно зображує основні віхи їхнього життя, використовуючи категорію художнього вимислу для передачі внутрішнього стану героїв, їхніх думок та переживань, тобто для дослідження психології й філософії життя історичних постатей і простих селян, очевидців та учасників навіть тих подій, які у творі з'являються досить епізодично.

Важко стверджувати повну достовірність зображених історичних постатей, особливо гетьмана Івана Мазепи, у першій повісті Юрія Мушкетика «Семен Палій», адже відомо, за яких умов був написаний твір, що призвело до

нав'язування загальноприйнятої радянською владою версії трактування цієї історичної особи. Щодо умов роботи з історичними фактами сам автор у нарисі «Павло Полуботок» зазначає, що історики, письменники «...прочитували історію рідного краю не власними очима, а «очима старшого брата», який стояв за плечима й диктував, як і що їм писати, кого з наших предків якою фарбою малювати» [5, с. 223]. Проте позиція Юрія Мушкетика щодо образу Мазепи формується в іншому історичному творі – «Останній гетьман», – написаному значно пізніше (2010 рік). На сторінках роману з'являється образ Мазепи, змальований епізодично та опосередковано, більше через діалоги та роздуми гетьмана Кирила Розумовського. Так, одного разу на питання Кирила Розумовського, яким був Мазепа, генеральний підскарбій Михайло Скоропадський відповів: «Вчений дуже, розумний, гарний з себе. Хитрий був і трохи крутійський. Отож і себе перехитрив» [7, с. 167]. Автор не заперечує таких рис характеру Мазепи, як хитрість та крутість, але спростовує версію зрадництва колишнього гетьмана, показує справжню його суть, зазначаючи, що Мазепа у всіх своїх діях керувався бажанням свободи: «Всім. Люду нашому, старшинам, козакам. Щоб не посилали на гибель кому там заманеться, на канали, в піски азійські. Щоб податок збирали свої, на власне військо, а не чуже, щоб полки чужинські не стояли на нашій землі» [7, с. 168].

Для підсилення достовірності описуваних подій письменник майстерно вплітає в художню тканину твору уривки з конкретно-історичних джерел, в основному, – листи Мазепи і Палія до російського царя, листи Палія до гетьмана тощо. Так, у більшості листів гетьмана Івана Мазепи до Петра I зводиться наклеп на фастівського полковника, в результаті якого Семен Палія вислали до Сибіру. Стовідсоткову достовірність листів встановити не можна, але історичний факт заслання Палія залишається фактом, який порізно оцінений в історичній та фольклорній літературі. З цього приводу історик О.

Апанович зазначає: «Деякі дослідники пояснювали усунення Палія Мазепою їхньою взаємопротилежною соціальною політикою. Мазепі не до вподоби був демократизм Палія, який встановив у своїй «палієвій державі» порядки, близькі до ладу Запорозької Січі. Вважали навіть, що Мазепа вбачав у фастівському полковникові можливого суперника – претендента на гетьманську булаву. У всякому разі народна пісня засудила віроломство Мазепи щодо Палія, зробивши акцент на моральному сенсі цієї події. Палій виступає в пісні як народний герой, «козацький батько» [1, с. 169].

Висновки. У повісті Юрія Мушкетика «Семен Палій» відображається важлива

проблему співвідношення історичної та художньої правди. Автор використовує історичний контекст для створення художніх образів та вираження власних ідей. Ця повість свідчить про те, як література може бути джерелом розуміння минулого та відображенням культурних цінностей суспільства.

Дослідження співвідношення історичної та художньої правди в літературі важливо для поглибленого розуміння як самої літератури, так і історії. Повість «Семен Палій» є одним із прикладів того, як ці дві сфери можуть взаємодіяти та впливати одна на одну, розширюючи наше розуміння національної історії та літературної спадщини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Апанович О. Велика ідея гетьмана Івана Мазепи. Київ : Либідь, 1993. 208 с.
2. Богданова М. М. Українська історична мала проза ХХ століття: проблеми жанру та стилю. *Бердянський державний педагогічний університет*. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16555/12-Bogdanova.pdf?sequence=1> (дата звернення: 27.09.2023)
3. Бойко О. Історія України : посібник. Київ : Академія, 2002. 656 с.
4. Мушкетик Ю. Павло Полуботок. *Літературна Україна*. 1990. № 20.
5. Мушкетик Ю. Семен Палій. Київ : Вид-во «Дніпро», 1979. Т. 2. С. 223–519.
6. Етнонаціональний розвиток України: Терміни, визначення, персоналії / за ред. : Ю. Римаренко, І. Курас. Київ, 1993. 807 с.
7. Ромас Л. Засоби характеротворення національного героя в історичній повісті Юрія Мушкетика «Семен Палій». *Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту)* : зб. наук. праць. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2006. Вип. 5. С. 167-172.
8. Ромас Л. Роль контрасту у створенні образів в історичній повісті Юрія Мушкетика «Семен Палій». *Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту)* : зб. наук. праць. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2009. Вип. 9. С. 134-139.
9. Ромас Л. Стилєві домінанти в зображенні степу та рослинної символіки в історичній прозі Ю. Мушкетика. *Український смисл* : зб. наук. праць, 2012. № 1. С.259 – 266.
10. Ромас Л. Типологія образів гетьмана в історичній прозі Ю. Мушкетика та П. Загребельного. Актуальні проблеми літературознавства. Дніпропетровськ : Вид-во «Навчальна книга», 2005. Т.16. С. 115-121.
11. Сиротюк М. Живий перегук епох і народів. Київ : Вид-во «Дніпро», 1981. 248 с.
12. Тарнашинська Л. Історична проза як дискурс оприявлення автора. Київ : Вид-во «Києво-Могилянська академія», 2008. С. 134–144.

Стаття надійшла до редакції
29 жовтня 2023